

Investeren in doorbraken

Voor baanbrekend onderzoek naar voedselzekerheid is niet altijd geld beschikbaar; het is te gewaagd of commercieel nog niet interessant. De campagne Food for Thought doet daarom een beroep op gulle gevers. Bijvoorbeeld voor rijstteelt met minder water en het opbouwen van een ondernemersnetwerk in Afrika. TEKST ALEXANDRA BRANDERHORST FOTOGRAFIE SHUTTERSTOCK

‘Rijst wordt al vijf- tot zesduizend jaar op dezelfde manier geteeld’

Rijst wordt al vijf- tot zesduizend jaar op dezelfde manier geteeld, in een laag water. De ontwikkeling van een rijstsoort of teeltmethode die met minder water toe kan, is ontzettend belangrijk. Maar er wordt niet fundamenteel over nagedacht. Dat komt doordat rijst door heel veel kleine boeren wordt verbouwd. De industrie kan er niks aan verdienen', vertelt Prem Bindraban, senior onderzoeker Agrosysteemkunde bij Wageningen University, onderdeel van Wageningen UR, en directeur van ISRIC World Soil Information.

Bindraban zou graag deze waterafhankelijkheid nader onder de loep willen nemen. Zoet water wordt namelijk steeds schaarser en voor de productie van één kilo rijst is 3.000 tot 5.000 liter nodig. Helaas is onderzoek naar rijst die onder drogere omstandigheden geteeld kan worden, voor overheden net zo min interessant als voor de industrie. 'Het vraagt om een lange termijninvestering', aldus Bindraban. 'Overheden, maar ook internationale onderzoeksinstituten, kunnen er niet snel mee scoren. Bovendien is het niet sexy, want het gaat om complex onderzoek. Heeft de waterbehoefte te maken met de wortels van de rijstplant of spelen er heel andere dingen mee?'

Naast dergelijk fundamenteel onderzoek zou Bindraban ook veldonderzoek willen doen, bijvoorbeeld om te kijken of de wortels minder goed nutriënten kunnen opnemen bij een drogere bodem. Voorts moeten sociaal-economische aspecten worden bestudeerd. 'Ook

al vind je de geschikte rijstsoort, dan nog heeft het veel voeten in de aarde om een omslag te bewerkstelligen bij de boeren. De rijsteelt is diep geworteld in de samenleving.' Inmiddels is 1,25 miljoen euro van de benodigde 3,5 miljoen euro voor dit rijstonderzoek binnen. Dat is te danken aan de campagne Food for Thought, Thought for Food, waarmee Wageningen UR en het Wageningen Universiteits Fonds sinds oktober 2010 geld werven voor onderzoek naar oplossingen voor wereldvoedselvraagstukken. Particulieren en private instellingen wordt gevraagd een financieel steentje bij te dragen, wat inmiddels ruim 7,5 miljoen euro heeft opgeleverd.

Dankzij hen is het rijstonderzoek inmiddels gestart, vanuit Plant Research International, onderdeel van Wageningen UR. 'We kunnen rijst al met de helft minder water telen, maar de bodem moet wel modderig blijven. Met minder water stort de opbrengst in elkaar', aldus Bindraban. 'We moeten iets met de plant doen. Mocht dat lukken, dan kan dit onderzoek grote implicaties hebben.'

IN DE SCHIJNWERPERS

Alle negen projecten die Food for Thought in de schijnwerpers zet, zijn gericht op het duurzaam voeden van een groeiende wereldbevolking. Dat geldt ook voor het opzetten van een ondernemersnetwerk, de African Agribusiness Academy. 'In Afrika opereren boeren vaak geïsoleerd van de markt. Om de verbinding met de rest van de economie te

verbeteren, richten we ons op de ondernemers die handelen met kleine boeren, zoals verwerkingsbedrijven, tussenhandelaren en toeleveranciers', vertelt Bram Huijsman van Wageningen UR Centre for Development & Innovation.

'Het netwerk moet binnen anderhalf jaar uitgroeien van zestig naar tweehonderd ondernemers in Tanzania, Oeganda en Kenia, en zich vervolgens uitbreiden over het continent', schetst Huijsman. Via bedrijfsbezoeken, workshops, stages en business clubs wisselen de ondernemers ervaringen uit. Ook Sokoine University of Agriculture in Tanzania en bedrijven als Nutreco, Unilever en Rijk Zwaan zijn daarbij betrokken. 'MKB-ondernemers in Afrika zijn vaak geïsoleerd bezig. Ze zijn bijzonder geïnteresseerd in netwerken, om ideeën op te doen, de markt te verkennen en businessdeals te sluiten', aldus Huijsman. 'Ook de boeren profiteren van deze ontwikkeling van regionaal ondernemerschap door betere afzetmogelijkheden en een grotere inkomenszekerheid. Uiteindelijk komt dat de voedselzekerheid ten goede.' Voor de pilotfase van de African Agribusiness Academy is net geen miljoen euro nodig. Dat bedrag is, op een ton na, binnen. Huijsman: 'Food for Thought helpt om contacten te leggen en biedt een platform om ons verhaal te vertellen. Dit is een initiatief voor en door ondernemers. We willen dat Nederlandse bedrijven niet alleen geld doneren, maar ook als ondernemers betrokken raken.' ■ www.foodforthought.wur.nl

'In Afrika opereren boeren vaak geïsoleerd van de markt'